

**UCHWAŁA NR III/26/2018
RADY POWIATU RAWSKIEGO**

z dnia 19 grudnia 2018 r.

w sprawie ustanowienia „Lokalnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Rawskiego na lata 2018-2022”

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 2, art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 995; zm.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1000, poz. 1349 i poz. 1432.) w związku z art. 1 ust. 1 i art. 2 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1878) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 roku w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016 roku poz. 1492) i Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 roku w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 (Dz. U. z 2017 roku poz. 458) Rada Powiatu Rawskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Ustanawia się „Lokalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Rawskiego na lata 2018-2022” stanowiący załącznik do Uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Rawskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Powiatu
Rawskiego

Maria Charążka

Załącznik do uchwały Nr III/26/2018
Rady Powiatu Rawskiego
z dnia 19 grudnia 2018 r.

**LOKALNY
PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO
DLA POWIATU RAWSKIEGO
NA LATA 2018-2022**

RAWA MAZOWIECKA, listopad 2018 rok

SPIS TREŚCI

str.

1. Wstęp	3
2. Demografia	4
3. Epidemiologia.....	5
4. Formy opieki nad osobami z zaburzeniami psychicznymi.....	7
5. Cele, zadania programu.....	9
6. Finansowanie.....	10
7. Monitoring.....	10
8. Harmonogram realizacji Programu.....	11

1. WSTĘP

Według Światowej Organizacji Zdrowia „zdrowie” to nie tylko całkowity brak choroby, czy kalectwa, ale także stan pełnego, fizycznego, umysłowego i społecznego dobrostanu (dobrego samopoczucia). W myśl tej definicji, zdrowie psychiczne to nie tylko brak zaburzeń psychicznych, ale również stan, który pozwala osobie sprawnie funkcjonować w społeczeństwie. Zdrowie psychiczne jest zatem istotnym elementem funkcjonowania człowieka, o które należy zadbać. O ile w przypadku chorób somatycznych lekarz może dociec przyczyn i przewidzieć skutki, o tyle trudne jest to w przypadku chorób psychicznych.

W naszym kraju zaburzenia psychiczne ciągle kojarzą się z izolacją, zamkniętym zakładem opieki, szpitalem psychiatrycznym. Społeczeństwo ma bardzo małą wiedzę na temat zdrowia psychicznego i jego zaburzeń. Zaburzenia psychiczne uważane są za wstydlive. Osoby, które nie radzą sobie z codziennymi problemami częściej sięgają po używki (narkotyki, alkohol) niż korzystają z porad specjalistów. Dlatego tak ważne jest stworzenie zintegrowanego systemu pomocy dla osób z problemami psychicznymi, w ramach którego oferowana byłaby pomoc medyczna, socjalna, prawna, edukacyjna oraz związana z zatrudnieniem.

Szybkie tempo życia, ciągłe sytuacje stresowe, brak poczucia bezpieczeństwa stają się przyczyną wzrostu liczby przypadków zaburzeń lękowych i depresji. Niepokojące jest to, że problemy ze zdrowiem psychicznym coraz częściej dotyczą ludzi bardzo młodych. Zatem zdrowie psychiczne powinno stać się istotną wartością zarówno dla państwa jak i jednostek samorządu terytorialnego różnego szczebla.

Osobom z zaburzeniami psychicznymi potrzebna jest nie tylko instytucjonalna pomoc medyczna, socjalna, zawodowa ale również pomoc rodziny i otoczenia. Dlatego równie ważne jest nauczanie rodziny umiejętności opieki nad osobą chorą psychicznie, umacnianie spójności rodziny.

Profilaktyka i edukacja społeczeństwa oraz wspieranie dzieci i młodzieży w dążeniach do zachowania zdrowia psychicznego jest długotrwałą inwestycją w społeczeństwo i cały system zdrowotny państwa. Im wyższa świadomość społeczna dotycząca zaburzeń psychicznych, tym większa możliwość wczesnego ich wykrycia oraz większa możliwość stworzenia odpowiednich warunków do życia osobom, których ten problem bezpośrednio dotyczy.

Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022, stanowiący załącznik do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 lutego 2017 roku w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 (Dz. U. z 2017 r. poz. 458) określa strategię działań, których celem jest:

1) zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi kompleksowej, wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym;

2) kształtowanie wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych w szczególności: zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Lokalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Rawskiego na lata 2018-2022 jest kontynuacją Programu realizowanego w latach 2011-2015.

Konieczność opracowania nowego Programu wynika z trzech aktów prawnych:

- 1) Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 roku w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016 roku poz.1492)
- 2) Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 roku w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 (Dz. U. z 2017 r. poz. 458);
- 3) Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1878);

Niniejszy Program jest dokumentem strategicznym, określającym najbardziej istotne elementy polityki zdrowotnej Powiatu Rawskiego i wyznaczającym kierunki działań w zakresie poprawy stanu zdrowia psychicznego mieszkańców, zaspokojenia ich potrzeb zdrowotnych oraz organizacji opieki psychiatrycznej.

Program ma charakter otwarty, będzie systematycznie monitorowany i dostosowywany do pojawiających się potrzeb.

2. Demografia

Demografia to dziedzina nauki, która obrazuje powstawanie, życie i przemijanie społeczności ludzkiej. Demografia zajmuje się zarówno przyrostem naturalnym, migracjami, strukturą społeczną (wiek, płeć, przynależność zawodowa, narodowość, wyznanie), jak również ich rozmieszczeniem przestrzennym oraz oddziaływaniami społecznymi i socjologicznymi. Analiza danych demograficznych daje nam obraz zachodzących zmian oraz kierunki tych zmian w populacji ludności, na danym terenie i w określonej przestrzeni czasu. Zmiany w profilu demograficznym społeczeństwa są najważniejszą determinantą zapotrzebowania na świadczenia zdrowotne, która pozwala na właściwe kreowanie polityki w zakresie zdrowia publicznego.

2.1. Stan i struktura ludności według płci, wieku i miejsca zamieszkania

Tabela Nr 1. Liczba ludności na terenie powiatu rawskiego w latach 2011-2017 wynosiła:

Rok	Liczba ludności ogółem
2011	49.764
2012	49.612
2013	49.577
2014	49.419
2015	49.239
2016	49.081
2017	48.997

Z analizy powyższych danych wynika, że z każdym rokiem zmniejsza się liczba ludności na terenie Powiatu Rawskiego. Średnio o około 150 osób rocznie. Dotyczy to zarówno mężczyzn jak i kobiet. Jest to wynik utrzymującego się ujemnego przyrostu naturalnego i ujemnego salda migracji. Prognozowana liczba ludności wskazuje na to, że do 2050 roku liczba ludności w powiecie rawskim zmniejszy się o ponad 8 tysięcy.

Tabela nr 2. Struktura ludności w powiecie rawskim w latach 2011-2017- ogółem, według płci i miejsca zamieszkania

Rok	Liczba ludności ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Wieś	Miasto
2011	49.764	24.586	25.178	28.666	21.098
2012	49.612	24.541	25.071	28.521	21.091
2013	49.577	24.505	25.072	28.514	21.063
2014	49.419	24.422	24.997	28.845	20.974
2015	49.239	24.327	24.912	28.416	20.823
2016	49.081	24.235	24.843	28.308	20.773
2017	48.997	24.161	24.836	28.311	20.686

2.2. Struktura ludności w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

Bardzo istotne dla oceny potrzeb zdrowotnych ma aktywność zawodowa społeczności lokalnej. Z analizy danych wynika, że w Powiecie Rawskim systematycznie wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym, a zmniejsza się w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Przesunięcia w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku miały wpływ na zmianę współczynnika obciążenia demograficznego. W latach 2011-2013 na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 58 osób w wieku nieprodukcyjnym, a w 2017 roku liczba ta wzrosła już do 64 osób. Podobne trendy obserwuje się w województwie łódzkim i w Polsce. Według danych GUS udział osób powyżej 65 roku życia w całym społeczeństwie do 2030 roku zwiększy się blisko dwukrotnie i osiągnie ponad 23 proc.

Tabela nr 3. Wielkość populacji w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w stosunku do ogólnej liczby ludności w powiecie rawskim w latach 2011-2017

Rok	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat)	Liczba osób w wieku Produkcyjnym mężczyźni 18-64 lata kobiety 18-59 lat	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym mężczyźni 65 lat i więcej kobiety 60 lat i więcej	Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
2011	9.575	31.532	8.657	58
2012	9.442	31.345	8.825	58
2013	9.344	31.171	9.062	59
2014	9.284	30.847	9.288	60
2015	9.145	30.565	9.529	61
2016	9.067	30.177	9.837	63
2017	9.096	29.829	10.072	64

2.3. Przyrost naturalny

Przyrost naturalny stanowi różnicę pomiędzy liczbą urodzeń, a liczbą zgonów w danej populacji. Współczynnik ten interpretuje się jako liczbę osób, o którą przeciętnie zwiększa się lub zmniejsza każde 1000 ludności. Na terenie Powiatu Rawskiego na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się ujemny przyrost naturalny. Sytuacja ta jest wynikiem tego, że więcej ludzi umiera niż się rodzi.

W latach 2011-2017 liczba ta przedstawiała się następująco:

- w 2011 roku - 531 urodzeń - 490 zgonów,
- w 2012 roku - 530 urodzeń - 583 zgony,
- w 2013 roku - 526 urodzeń - 529 zgonów,
- w 2014 roku - 493 urodzeń - 550 zgonów.
- w 2015 roku – 456 urodzeń - 567 zgonów
- w 2016 roku - 488 urodzeń – 522 zgony
- w 2017 roku - 521 urodzeń – 576 zgonów

Taka sytuacja dotyczy zarówno województwa łódzkiego, jak i całego kraju. Mimo prowadzonej przez rząd polityki prorodzinnej, demograficzne prognozy nadal nie są optymistyczne. Ujemny przyrost naturalny jest to negatywne zjawisko, bowiem oznacza starzejącą się populację.

3. Epidemiologia

Zgodnie z zapisem art. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1878) osoby z zaburzeniami psychicznymi to osoby:

- chore psychicznie (wykazujące zaburzenia psychotyczne),
- upośledzone umysłowo,
- wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczone są do zaburzeń psychicznych, a osoby te wymagają świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

Epidemiologia chorób i zaburzeń psychicznych wśród mieszkańców Powiatu Rawskiego została opracowana na podstawie danych uzyskanych z Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej, funkcjonujących na terenie Powiatu Rawskiego, a dotyczących liczby udzielonych świadczeń zdrowotnych i poszczególnych chorób, w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień.

Z analizy danych epidemiologicznych wynika, że chorobowość i zachorowalność z powodu chorób psychicznych, na terenie Powiatu Rawskiego wzrasta z każdym rokiem.

Chorobowość określana jest, jako liczba osób cierpiących na dane schorzenie w określonej populacji ryzyka. Chorobowość na dane schorzenie zależna jest od zapadalności i okresu trwania choroby od momentu jej wystąpienia.

Zapadalność (zachorowalność) opisuje liczbę wystąpienia nowych przypadków danego schorzenia w badanym okresie czasu.

1) Zaburzenia psychiczne spowodowane używaniem alkoholu

W Poradni odwykowej oraz zapobiegania i zwalczania uzależnień z powodu zaburzeń psychicznych związanych z nadużywaniem alkoholu leczonych było w 2016 roku 189 osób, o 10 osób więcej niż w 2015 roku (179 osób). Wśród ogółu leczonych, mężczyźni stanowią 92%, kobiety 8%. Analizując wiek osób leczących się w poradni należy stwierdzić, że największą grupę stanowią osoby w przedziale wieku 30-64 lata, co stanowi 82 % ogółu leczonych, następnie 19-29 lat, co stanowi 13,8 % ogółu leczonych. Wśród ogółu leczonych, leczeni po raz pierwszy w życiu stanowią 37,6%, co oznacza, że co roku do poradni zgłasza się około 70 nowych osób z powodu zaburzeń psychicznych związanych z alkoholem.

Wśród ogółu leczonych osoby zamieszkałe w mieście stanowią około 64 %, pozostałe 36% stanowią osoby zamieszkałe na wsi. Szczegółowe dane przedstawia tabela nr 4.

Tabela nr 4. Rodzaj zaburzeń psychicznych spowodowanych używaniem alkoholu

Lp.	Wyszczególnienie		2015 rok		2016 rok	
			ogółem	po raz pierwszy w życiu	ogółem	po raz pierwszy w życiu
1.	Ogółem z zaburzeniami psychicznymi związanymi z alkoholem		179	71	189	71
2.	w tym	Ostre zatrucie	15	14	0	0
3.		Używanie szkodliwe	0	0	2	1
4.		Zespół uzależnienia	154	56	187	70
5.	Współistniejące uzależnienie od środków psychoaktywnych		1	1	4	1
6.	Współuzależnienia		18	14	19	7

W Poradni odwykowej oraz zapobiegania i zwalczania uzależnień w 2016 roku udzielono 2.273 porady, w tym lekarskich 214, terapeuty 2059.

W psychoterapii indywidualnej uczestniczyło 1685 osób, w psychoterapii grupowej 425 osób. Do stacjonarnych placówek psychiatrycznych i odwykowych skierowano 8 osób.

W 2015 roku udzielono 2464 porady w tym lekarskich 254, terapeuty 2210.

W psychoterapii indywidualnej uczestniczyło 1484 osoby, w psychoterapii grupowej 726 osób. Do stacjonarnych placówek psychiatrycznych i odwykowych skierowano 9 osób.

2) Zaburzenia psychiczne bez uzależnień

W Poradni zdrowia psychicznego w 2016 roku leczonych było 412 pacjentów. Wśród ogółu leczonych mężczyźni stanowią 30,6 %, kobiety 69,4 %. Największą grupę stanowią osoby w przedziale wiekowym 30-64 lata 66%, następnie w przedziale wieku 65 lat i więcej 26,5%, w przedziale wieku 19-29 lat 7,3%. Z ogółu leczonych osoby zamieszkałe na wsi stanowią 57,3 %, w mieście 42,7 %. Pacjenci, którzy po raz pierwszy w życiu zgłosili się do lekarza psychiatry (dotyczy 2016 roku) stanowią 18.5 % ogółu leczonych. W poradni zdrowia psychicznego udzielono 2.074 porady w tym lekarskie 1.804, innego terapeuty 270 porad.

Najczęstszymi zaburzeniami psychicznymi z powodu, których pacjenci leczeni są w poradni to:

- a) zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne, które stanowią 27% ogółu leczonych,
- b) zaburzenia organiczne stanowią 23,8% ogółu leczonych,
- c) schizofrenia stanowi 17%,
- d) depresje nawracające i zaburzenia dwubiegunowe stanowią 14,6 %,
- e) epizody afektywne 7,8%,
- f) upośledzenie umysłowe 5,6%

Powyższe dane, jakie zostały zaprezentowane nie w pełni odzwierciedlają stan faktyczny dotyczący chorobowości i zapadalności na poszczególne jednostki chorobowe. Wynika to z faktu, iż dane pochodzą tylko z jednej poradni zdrowia psychicznego funkcjonującej na terenie powiatu rawskiego natomiast pacjenci leczą się również w placówkach poza terenem Powiatu Rawskiego, a także w gabinetach prywatnych. Należy również wziąć pod uwagę osoby, które mają problem ze zdrowiem psychicznym i nie zgłaszają się do lekarza.

Dlatego też należy przypuszczać, że problemy ze zdrowiem psychicznym ma znacznie większa liczba mieszkańców Powiatu Rawskiego.

Grupą wymagającą pomocy jest także młodzież. Zagrożona depresją, coraz częstszymi myślami samobójczymi, stresem psychologicznym. Zagrożenia dla zdrowia psychicznego młodzieży są faktem (narastająca przemoc, dostępność narkotyków, objawy pogarszającego się samopoczucia psychospołecznego), o czym świadczą działania psychologów szkolnych i Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, rejestrujących coraz więcej przypadków interwencji. Niestety na terenie Powiatu Rawskiego nie funkcjonuje Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci. Pomocy udzielają im placówki oświatowe.

4. Formy opieki nad osobami z zaburzeniami psychicznymi

Opieka zdrowotna nad osobami z zaburzeniami psychicznymi może być realizowana w ramach podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, zwłaszcza psychiatrycznej opieki zdrowotnej – w formie opieki doraźnej, ambulatoryjnej, dziennej, szpitalnej i środowiskowej oraz w domach opieki społecznej. Wspierana przez organizacje pozarządowe.

Opieka zdrowotna finansowana jest z następujących źródeł:

- 1) Narodowego Funduszu Zdrowia – środki przeznaczone na świadczenia zdrowotne,
- 2) budżetów jednostek samorządu terytorialnego – środki przeznaczone na realizację programów lokalnych, w tym realizowanych w placówkach oświatowych.

W Powiecie Rawskim opieka zdrowotna nad osobami z zaburzeniami psychicznymi realizowana jest w ramach ambulatoryjnej specjalistycznej opieki zdrowotnej w poradniach zdrowia psychicznego. Świadczenia opieki zdrowotnej udzielane przez te poradnie finansowane są ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia.

Brak jest na terenie Powiatu Rawskiego stacjonarnej opieki psychiatrycznej całodobowej czy dziennej, hosteli. Brak również Centrum Zdrowia Psychicznego.

Ponieważ w przypadku chorób psychicznych i uzależnień pacjenci przyjmowani są w poradniach bez skierowania od lekarza i nie ma rejonizacji, pacjent może leczyć się w dowolnej placówce na terenie kraju.

Placówki oświatowe prowadzą działania zapobiegawcze w zakresie ochrony zdrowia psychicznego podejmując m.in. działania profilaktyczne poprzez udział w różnego rodzaju programach i kampaniach społecznych.

Na terenie Powiatu Rawskiego pomoc osobom z problemami zdrowia psychicznego udzielana jest przez placówki służby zdrowia, pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe.

1) Placówki służby zdrowotna:

- a) Poradnia zdrowia psychicznego – prowadzona przez NZOZ Przychodnia Lekarska „Remedium” ul. Polna 2 b, 96-200 Rawa Mazowiecka,
- b) Poradnia zdrowia psychicznego – prowadzona przez NZOZ „Centrum Medyczne Verbena” 96-200 Rawa Mazowiecka, ul. Krakowska 9,
- c) Poradnia odwykowa oraz zapobiegania i zwalczania uzależnień -prowadzona przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rawie Mazowieckiej. 96-200 Rawa Mazowiecka ul. Warszawska 14;

2) Placówki pomocy społecznej

- a) Środowiskowy Dom Samopomocy w Białej Rawskiej ul. Mickiewicza 25 96- 230 Biała Rawska
- realizuje zadania w z zakresu pomocy społecznej udzielając wsparcia społecznego, osobom z zaburzeniami psychicznymi mającymi trudności z kształtowaniem swoich stosunków z otoczeniem, pozwalającego na zaspokojenie ich potrzeb życiowych, usamodzielnienie i integrację społeczną. Placówka przeznaczona jest dla osób dorosłych oraz małoletnich powyżej 16 roku życia,
- b) Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej działające na terenie Powiatu Rawskiego
- c) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rawie Mazowieckiej zapewniają pomoc mieszkańcom powiatu znajdującym się w trudnych sytuacjach życiowych w tym również osobom z problemami psychicznymi.

3) Organizacje pozarządowe

a) Samorządowe Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Rawskiej (Plac Wolności 1, 96-200 Rawa Mazowiecka), prowadzi Warsztaty Terapii Zajęciowej - WTZ

Warsztaty są wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką stwarzającą osobom niepełnosprawnym (m.in. upośledzonym umysłowo) niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. WTZ w Rawie Mazowieckiej obejmują opieką 35 osób. WTZ mają swoją siedzibę w Rawie Mazowieckiej przy ul. Miłej 2. Uczestnikami Warsztatów są dorosłe osoby niepełnosprawne posiadające znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności oraz wskazanie do uczestnictwa w WTZ. Uczestnicy w WTZ przebywają na terenie placówki przez 7 godzin dziennie. WTZ posiada wykwalifikowaną kadrę – instruktorów terapii zajęciowej, rehabilitanta, psychologa, logopedę, pracownika socjalnego.

b) Stowarzyszenie Nowe Życie w Rawie

96-200 Rawa Mazowiecka
ul. Kościuszki 5

Celem Stowarzyszenia jest informowanie społeczeństwa o przyczynach i skutkach objawów, przebiegu i leczenia depresji, upowszechnianie wiedzy o współczesnych metodach leczenia chorób psychicznych oraz kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego oraz zapobieganie uzależnieniom.

c) Stowarzyszenie „AUTYZM – ktoś zaczarował mój świat”

Rossocha 1
96-200 Rawa Mazowiecka
pow. rawski

Celem stowarzyszenia jest prowadzenie działań na rzecz dzieci z zaburzeniami rozwoju, autyzmem, zespołem aspergera i pochodnymi.

d) Stowarzyszenie na rzecz dzieci i młodzieży zagrożonych niedostosowaniem i wykluczeniem społecznym „MOSIK”

96-200 Rawa Mazowiecka
ul. Willowa 34

Głównym celem Stowarzyszenia jest pomoc dzieciom i młodzieży zagrożonej niedostosowaniem i wykluczeniem społecznym oraz pomoc osobom uzależnionym i zagrożonym uzależnieniem.

e) Stowarzyszenie” Pogotowie Rodzinne im. Jolanty Fadeckiej”

96-200 Rawa Mazowiecka
ul. Kościuszki 5 /17

Stowarzyszenie ma na celu między innymi udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie i ich rodzinom, likwidowanie skutków przemocy w rodzinie, łagodzenie objawów przejawów przemocy wśród ofiar i ich rodzin oraz przywracanie im równowagi psychicznej, przywracanie poszkodowanym zdolności do samodzielnego radzenia sobie.

f) Rawskie Stowarzyszenie Abstynenckie „Szansa”

ul. Tomaszowska 10 J
96-200 Rawa Mazowiecka

Klub Abstynencki „Przedwiośnie”
ul. Jana Pawła II 57
96-230 Biała Rawska

Celem stowarzyszenia jest pomoc osobom uzależnionym od alkoholu oraz ich rodzinom.

4) Placówki oświatowe

a) Zespół Placówek Specjalnych

ul. Przemysłowa 2

96-200 Rawa Mazowiecka

Jest to placówka oświatowa dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. Placówka prowadzi Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii (adres j. w.) do którego przyjmowana jest młodzież w wieku od 13 do 18 lat z orzeczeniem o niepełnosprawności intelektualnej w stopniu lekkim, która z powodu zaburzeń rozwojowych, trudności w uczeniu się i zaburzeń w funkcjonowaniu społecznym jest zagrożona niedostosowaniem społecznym lub uzależnieniem i wymaga stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania oraz specjalistycznej pomocy psychoedukacyjnej.

b) Poradnia pedagogiczno-psychologiczna dla dzieci i młodzieży

Ul. Niepodległości 8

96-200 Rawa Mazowiecka

Celem działania Poradni jest udzielanie dzieciom (w wieku od urodzenia) i młodzieży pomocy psychologiczno - pedagogicznej, w tym pomocy logopedycznej, pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu a także udzielanie rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży.

c) Szkoły

W szkołach dzieci i młodzież mająca problemy i znajdująca się w trudnych sytuacjach życiowych może otrzymać fachową pomoc pedagoga, psychologa.

5) Powiatowy Urząd Pracy

96-200 Rawa Mazowiecka

ul. 1-go Maja 1A

Usługi rynku pracy realizowane są głównie przez powiatowy urząd pracy. Warunkiem skorzystania z nich jest rejestracja w urzędzie i aktywna współpraca z pośrednikiem pracy w zakresie uzyskania zatrudnienia oraz informacji o możliwości korzystania z różnych form aktywizacji zawodowej w tym dla osób z zaburzeniami zdrowia psychicznego.

Aktywizacja zawodowa bezrobotnych to konkretne usługi rynku pracy, z których może skorzystać każda osoba pozostająca bez pracy w tym z doświadczeniem choroby psychicznej. Należą do nich:

- pośrednictwo pracy,
- poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa,
- pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy,
- organizacja szkoleń.

6) Powiatowy Zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności

Zadaniem Zespołu jest określenie stopnia naruszenia sprawności organizmu i konsekwencji tego stanu:

- dla możliwości podjęcia pracy, pełnienia ról społecznych jakie każdy człowiek pełni stosownie do wieku, płci, uwarunkowań społecznych, kulturowych itp.
- ograniczeń w samodzielnej egzystencji.

5. Cele i zadania Programu

Cele główne, szczegółowe i zadania określa Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022.

Celami głównymi Programu są:

- 1) zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb;
- 2) prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 3) monitorowanie i ocena skuteczności działań realizowanych w ramach Programu.

Cele i zadania określone w Programie przypisane są poszczególnym podmiotom zobowiązanym do ich realizacji.

Cele i zadania przypisane do realizacji samorządom powiatowym zawiera opracowany Harmonogram zadań realizowanych w ramach Lokalnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Rawskiego na lata 2018-2022.

Program określa najbardziej istotne elementy polityki zdrowotnej w zakresie ochrony zdrowia

psychicznego Powiatu Rawskiego i wyznacza kierunki działań, które mogą przyczynić się do wypracowania docelowego modelu organizacji opieki psychiatrycznej na terenie Powiatu.

Do realizacji, koordynacji oraz monitorowania Programu został powołany Powiatowy Zespół Koordynujący realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 (Uchwała Nr 330A/2017 Zarządu Powiatu Rawskiego z dnia 3 lipca 2017 r.) .

Program ma charakter otwarty, co oznacza że będzie dostosowywany do pojawiających się potrzeb ludności.

1. Finansowanie

1. Realizacja zadań z zakresu promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym oraz zapewnienia wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym będą finansowane ze środków własnych powiatu i gmin, PFRON oraz innych podmiotów realizujących program.
2. Świadczenia zdrowotne w zakresie psychiatrycznej opieki zdrowotnej udzielane osobie chorej psychicznie, wykazujące zaburzenia psychiczne i upośledzonej umysłowo przez świadczeniodawców, którzy zawarli umowę z Narodowym Funduszem Zdrowia o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej będą finansowane ze środków publicznych na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

2. Monitoring

Monitorowanie i ocena skuteczności działań realizowanych w ramach Programu będzie polegała na gromadzeniu i analizowaniu sprawozdań dotyczących realizacji zadań wynikających z Programu przekazywanych przez podmioty wskazane do jego realizacji.

Monitorowanie i ocena realizacji Programu należy do zadań Powiatowego Zespołu Koordynującego realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022.

3. Harmonogram zadań realizowanych w ramach Lokalnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Rawskiego na lata 2018-2022

Cel główny 1. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb

Cel szczegółowy 1.1. Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej					
Lp.	Zadania	Forma realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźnik monitorujący
1.	Opracowanie lokalnego programu zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej w tym rozwoju Centrum Zdrowia Psychicznego oraz placówek psychiatrycznej opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży w powiecie rawskim.	1. Podjęcie działań na rzecz utworzenia poradni zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży. 2. Rozszerzenie bazy leczenia dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych.	Podmioty lecznicze Samorząd powiatowy, gminny	2018-2022	Liczba placówek /miejsc
2.	Utworzenie Centrum Zdrowia Psychicznego	Podjęcie działań mających na celu stworzenie warunków do utworzenia Centrum Zdrowia Psychicznego na terenie Powiatu Rawskiego	Podmioty lecznicze	2018-2022	Podjęte działania

Cel szczegółowy 1.2. Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego					
1.	Aktualizacja poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w zakresie pomocy bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej, samopomocy środowiskowej.	1. Utworzenie Centrum Usług Społecznych. 2. Rozszerzenie bazy środowiskowej opieki psychiatrycznej poprzez utworzenie domów dziennego pobytu, hosteli. 3. Zwiększenie liczby miejsc i rozszerzenie oferty programowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi w domu środowiskowej samopomocy, WTZ. 4. Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji kadry realizującej zadania z zakresu pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi.	Samorząd powiatowy, gminny Organizacje pozarządowe	2018 -2022	Liczba osób korzystających z wsparcia. Liczba placówek Liczba osób biorących udział w szkoleniach
2.	Wspieranie finansowe projektów organizacji pozarządowych służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	1. Udzielenie wsparcia finansowego i pozafinansowego organizacjom pozarządowym w działaniach na rzecz udzielania wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi.	Samorząd powiatowy, gminny	2018-2022	Liczba projektów, które otrzymały wsparcie finansowe
3.	Zwiększenie udziału zagadnień pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi w działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.	1. Organizowanie imprez integracyjnych 2. Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych na temat zaburzeń psychicznych skierowanych do określonych grup. 3. Utworzenie grup wsparcia dla osób z problemami natury psychicznej. 4. Prowadzenie działań profilaktycznych	PCPR	2018-2022	Liczba uczestników w grupie wsparcia Liczba zorganizowanych imprez Liczba osób uczestniczących w turnusach rehabilitacyjnych. Liczba osób korzystających z

		w zakresie ochrony zdrowia psychicznego. 5. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w tym z zaburzeniami psychicznymi w turnusach rehabilitacyjnych. 6. Dofinansowanie rehabilitacji dzieci i młodzieży. 7. Organizacja poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego/ ofiar przemocy dla dorosłych oraz dzieci i młodzieży			dofinansowania na rehabilitację
Cel szczegółowy 1.3. Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi					
1.	Zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi.	1. Objęcie osób z zaburzeniami psychicznymi bezrobotnych i poszukujących pracy indywidualnym planem działania 2. Aktywacja ludzi młodych będących na początku kariery zawodowej poprzez umożliwienie im nabywania dodatkowych umiejętności zawodowych, planowania indywidualnej kariery zawodowej oraz umiejętności aktywnego poszukiwania pracy. 3. Organizowanie szkoleń zawodowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi mających na celu zmiany kwalifikacji zawodowych dla zwiększenia szans na zatrudnienie.	Powiatowy Urząd Pracy	2018-2022	Liczba osób objętych IPD Liczba osób korzystających z informacji zawodowej/zajęć grupowych. Liczba zorganizowanych szkoleń
2.	Prowadzenie kampanii szkoleniowo –informacyjnej adresowanej do pracodawców promującej zatrudnienie osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi	1. Organizowanie spotkań z pracodawcami/ konferencji, mających na celu promowanie zatrudniania osób z zaburzeniami psychicznymi. 2. Kampania informacyjna w mediach.	Powiatowy Urząd Pracy	2018-2022	Liczba zorganizowanych spotkań, konferencji
3.	Zwiększenie udziału zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi w działalności Powiatowego Urzędu Pracy.	1. Zatrudnianie osób niepełnosprawnych w tym z zaburzeniami psychicznymi w ramach refundacji wynagrodzeń i składki ZUS. 2. Przyznanie bezrobotnym osobom niepełnosprawnym jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej. 3. Zatrudnianie bezrobotnych i poszukujących pracy niepełnosprawnych w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy. 4. Organizowanie staży dla osób niepełnosprawnych	Powiatowy Urząd Pracy	2018-2022	Liczba osób skierowanych do pracy w ramach prac interwencyjnych. Liczba osób, którym udzielono jednorazowo środków finansowych na podjęcie działalności gospodarczej. Liczba osób zatrudnionych w ramach refundacji stanowisk pracy. Liczba osób uczestniczących w stażu.

Cel szczegółowy 1.4. Skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy					
1.	Powołanie lub kontynuacja lokalnego zespołu koordynującego realizację Programu.	Powołanie Uchwałą Zarządu Powiatu Rawskiego Powiatowego Zespołu Koordynującego realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022.	Zarząd Powiatu	Zadanie zrealizowane	Uchwała Zarządu Powiatu Rawskiego
2.	Opracowanie lub aktualizacja lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego	Opracowanie Lokalnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Rawskiego na lata 2018-2022.	Powiatowy Zespół Koordynujący realizację NPOZP	2017-2018	Lokalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2018-2022
3.	Realizacja, koordynowanie i monitorowanie Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022.	1. Organizowanie spotkań Zespołu. 2. Przekazywanie sprawozdań z realizacji Programu.	Powiatowy Zespół Koordynujący realizację NPOZP	2018-2022	Liczba spotkań
4.	Przygotowanie i udostępnienie mieszkańcom oraz samorządowi województwa aktualizowanego corocznie przewodnika informującego o dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi(w wersji papierowej lub elektronicznej).	1.Opracowanie przewodnika informującego o dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie Powiatu Rawskiego. 2.Udostępnienie przewodnika w formie: a) elektronicznej poprzez zamieszczenie na stronie internetowej powiatu rawskiego b) papierowej – rozpowszechnienie w Urzędach, podmiotach leczniczych i innych miejscach ogólnie dostępnych.	Powiatowy Zespół Koordynujący realizację NPOZP	2018-2022 Coroczna aktualizacja	Przewodnik
Cel szczegółowy 1.5. Udzielenie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniom, rodzicom i nauczycielom.					
1.	Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną przez udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzicom pomocy psychologiczno-pedagogicznej.	1. Zgodnie z zadaniami statutowymi placówki. 2. Umożliwienie dzieciom i młodzieży korzystania z pomocy lekarza psychiatry. 3. Organizowanie konferencji dla młodzieży , rodziców w zakresie problematyki związanej ze zdrowiem psychicznym i problemami osób chorujących na choroby psychiczne.	Specjaliści PPP	2018-2022	Liczba osób korzystających z pomocy. Liczba zorganizowanych, spotkań, konferencji.
2.	Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w przedszkolach, szkołach i placówkach.	1. Zwiększenie dostępności do psychologa, pedagoga dla dzieci i młodzieży w przedszkolach i szkołach. 2. Prowadzenie terapii dla osób wymagających	Dyrektorzy szkół, przedszkoli, nauczyciele	2018-2022	Liczba osób korzystających z pomocy. Liczba zrealizowanych

		wsparcia. 3. Realizacja programów profilaktycznych promujących działania w zakresie zdrowia psychicznego oraz radzenia sobie z problemami. 4. Nauczenie młodzieży umiejętności radzenia sobie ze stresem. 5. Informowanie i edukowanie w zakresie promocji zdrowia psychicznego w obszarach przeciwdziałania uzależnieniom, patologicznym zachowaniom wśród dzieci i młodzieży, depresji, samobójstwom, czynników sprzyjających powstawaniu zaburzeń i chorób psychicznych oraz sposobu ich eliminacji	PPP		programów
Cel główny 2. Prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi					
1.	Opracowanie ogólnych zasad postępowania dotyczących przedstawiania wizerunku osób z zaburzeniami psychicznymi w mediach	1. Prowadzenie kampanii informacyjno- edukacyjnych na rzecz upowszechnienia wiedzy na temat zdrowia psychicznego i jego uwarunkowań. 2. Kształtowanie właściwych przekonań i postaw wśród społeczności lokalnej sprzyjających zrozumieniu i akceptacji oraz przeciwdziałania dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi.	Samorząd powiatowy, gminny, podmioty lecznicze, szkoły, organizacje pozarządowe	2018-2022	Liczba kampanii
2.	Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących konieczności respektowania praw osób z zaburzeniami psychicznymi	1. Organizowanie szkoleń, konferencji skierowanych do pracodawców, nauczycieli,	Samorząd powiatowy, gminny, podmioty lecznicze, szkoły, organizacje pozarządowe	2018-2022	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach, konferencjach

UZASADNIENIE

Lokalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Rawskiego na lata 2018-2022 jest kontynuacją Programu realizowanego w latach 2011-2015.

Konieczność opracowania Programu wynika z trzech aktów prawnych:

- 1) Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 roku w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016 roku poz.1492)
- 2) Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 roku w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 (Dz. U. z 2017 r. poz. 458);
- 3) Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1878);

Niniejszy Program jest dokumentem strategicznym, określającym najbardziej istotne elementy polityki zdrowotnej Powiatu Rawskiego i wyznaczającym kierunki działań w zakresie poprawy stanu zdrowia psychicznego mieszkańców, zaspokojenia ich potrzeb zdrowotnych oraz organizacji opieki psychiatrycznej.

Program ma charakter otwarty, będzie systematycznie monitorowany i dostosowywany do pojawiających się potrzeb.

Program zawiera diagnozę aktualnego stanu zdrowotnego mieszkańców Powiatu Rawskiego oraz cele polityki zdrowotnej w zakresie ochrony zdrowia psychicznego, które mogą przyczynić się do wypracowania docelowego modelu organizacji opieki psychiatrycznej na terenie Powiatu Rawskiego.

Cele i zadania przedstawione w Programie są zgodne z celami i zadaniami określonymi w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 przewidzianymi do realizacji dla powiatów i gmin.

Zadania określone w Programie będą finansowane ze środków własnych powiatu i gmin oraz innych podmiotów realizujących program, a także ze środków publicznych w ramach umów zawartych z Narodowym Funduszem Zdrowia na świadczenie usług zdrowotnych.